

Abw # 62

AC 1984

עירש' וסאי
irsa' u'sai

zionista
kongresszus

*Dr. Fodor Lajosnak, az Erec Jisrael Haovedet
magyarországi elnökének szeretettel ajánljuk.*

Fel. kiadó: Hunwald Sándor — Officina, Budapest (f. vez.: dr. Löbl Ödön) 5700. 1939.

B E V E Z E T Ő

A Fehér Könyv megjelenése óta szorongó szívvel leste a zsidóság a XXI. cionista világkongresszus összeülését. A Fehér Könyv megzavarta a Jisuvot, az ellenállás módjáról való vélemények sokfélék voltak és közös volt a remény, hogy a legfelsőbb cionista testület meg fogja találni a módját annak, hogy igényeinket a Fehér Könyvvel szemben megvédje. De minden másképpen történt. Bár nagy és fontos kérdések állottak a kongresszus előtt, mikor a delegátusok hazautaztak, még több megoldatlan kérdést vittek haza magukkal. A háború kitörése félbeszakította a kongresszus munkáját. A XXI. cionista világkongresszus befejezetlen maradt.

Befejezetlen maradt és bizonyos tekintetben aktualitását is elvesztette. A kongresszus minden tárgyalásának hallgatólagos alapjai a békés viszonyok voltak. Az új feltételek, amelyek elé Erec Jiszrael egyik napról a másikra került, nem voltak ezzel összehasonlíthatók. A háborús helyzet esetére való állásfoglalás nem szerepelt a kongresszus programjában.

Talán nem tudták a cionizmus vezetői, hogy a háború küszöbön áll? Ezzel bizonyára nem lehet vádolni őket. A cionista executiva mindig is hirdette, hogy a cionista építőmunka mai fázisa két világháború között folyik. Ebből világosan folyt a program: dolgozni, erőt gyűjteni és felkészülni a nagy mérkőzésre. Ezért fordította figyelmét a weizmanni politika elvek helyett a praktikus építőmunkára, ezért akadályozta meg, hogy a háború kitörése előtt a jisuv minden eddigi eredményét meggondolatlanul próbára tegye. Töretlenül akarta megőrizni a jisuv erőit a végső döntés idejére.

Azért nem szerepelt a háborús kérdés a kongresszus programján, mert a cionizmus a háborúra nem tud másképpen készülni, mint ahogy a béke idején felkészült: konkrét munkával. Hiszen a háborús állapot nem újdonság Erec Jiszraelben. A mai nagy háborút sok kisebb háború előzte meg más frontokon és ezek egyike Erec Jiszraelben volt. Három éven át állott harcban a jisuv, s akkor kialakult

a cionizmus reagálása a háborús helyzetre: fegyver az egyik kézben, kapa a másikban.

Ne gondolja senki a jövőben sem, hogy a cionizmus számára a puszta harc építés nélkül, akár háború idején is, program lehet. Amelyik pillanatban a jisuv megszűnt építeni és arra szorítkozik, hogy erőit egy háborús mérkőzésben fogyassza, akkor elbukott, mert a végső döntés idején legyengülten fog állani. A jisuvnak háború idején is építenie kell, a bevándorlásnak, földvásárlásnak, termelésnek tovább kell folynia. S ha a háború idején bizonyos lehetőségek be is zárulnak, nyílnak új lehetőségek, amelyek a munka folytatását biztosítják. Bármilyen történjék, a jisuv nem fog hangos zajjal hadbavonulni. Fog harcolni, ha ez elkerülhetetlen lesz, de figyelme minden helyzetben, mindenek előtt az építés lehetőségei felé lesz fordítva. A háború bizonyosan hoz változást a palesztinai angol politikában, hozhat változást a jisuv politikai és katonai szerkezetében, de a praktikus munkaprogram, a béke korszakának cionista programja, továbbra is érvényben marad: építeni tovább!

Ha mindamellett fentebb azt kellett mondanunk, hogy a kongresszus bizonyos értelemben aktualitását veszítette, az nem a jisuv építőmunkájára, hanem a cionista szervezetre vonatkozik. Olyan időszaknak nézünk elébe, amikor minimumra fog süllyedni az az organizált segítség, amit a cionista világszervezet Erec Jisrael részére jelentett. Háborús országokban a mindennap kérdései háttérbe fogják szorítani a cionista munkát s még a semleges államokban is más gondok miatt csökkenni fog a cionista munka intenzitása. Lehet, hogy a kongresszusok is hosszú időre szünetelni fognak. Az a búcsú, amit a ma már harcmezőn szembenálló országok cionista delegációi egymástól vettek, nagyon hosszú időre szól. De nem örökké.

A XXI. cionista világkongresszus jelentőségben egyike marad a legfontosabbaknak. Az új háború előtt az utolsó volt, amelynél az egész cionista tábor még együtt látta egymást s amely utolsó pillantást vetett egy letűnt korszak eredményeire. Sok bátorító volt ebben az utolsó látványban. A három éve harcban álló jisuv erőit töretlenül tükrözték vissza az elért eredmények: 50 új kolónia a terror éve alatt, a K. K. L. földvásárlásainak rekordesztendeje és az alijah növekedése a Fehér Könyv intézkedései ellenére. A galuti zsidóság bekapcsolódása a cionista munkába óriási méreteket öltött. A cionista világszervezet a zsidóság legnagyobb súlyú testületévé vált, az egyetlen szervezet maradt, amely segítséget tudott nyújtani a kétségbeesés idején. Mindez mutatta, hogy a cionizmus nem indul útravaló nélkül a jövő elébe. Mindamellett a kongresszus érezte, hogy nincsen még meg az a kellő egység, amely ilyen órában szükséges s nagy erőfeszítéseket tett a belső cionista béke megszilárdítására. Az executiva ellenzéke, amely a kongresszus előtt csaknem nyíltan a Világszervezetből való kilépéssel fenyegetőzött, e súlyos órákban meghátrált és a Világszervezet egysége sértetlen maradt. Fontos határozatokat hoztak a jisuv belső békéjének biztosítására s az organizáció belső megszilárdítására.

Az új budget-tervezet messze felülmúlja az eddigieket. A háború a cionista építőmunkát mindenütt alkotása teljében és összes frontjai kiszélesítésében találta.

Mi lesz a sorsa a jövőben? — ez a kérdés foglalkoztat mindannyiunkat, erre szeretne mindenki választ kapni. Mi, a chaluci ifjúság, kérdéseinkre mindig saját életünkkel adunk választ. A történelemben nincsenek előre eldöntött kérdések, mindent emberi munka és küzdelem alakít ki. A legmélyebb kérdésekre az ember csak saját életével adhat választ. Olyan idők jöhetnek, mikor nehéz, talán lehetetlen lesz kapcsolatokat találni barátainkkal, nem tudjuk bátorítani egymást s a hamis propaganda sokak hitét megrendítheti. Aki azonban szilárdan áll a maga örhelyén, kötelességének eleget tesz s magát továbbra is felelősnek érzi mindazért, ami az ő körében történik, az minden kérdésre mindenkor a legigazibb választ fogja kapni.

A ZSIDÓSÁG VILÁGHELYZETE

A XXI. CIONISTA VILÁGKONGRESSZUS IDEJÉN.

A cionista kongresszusokon hagyománnyá vált, hogy a megnyitó után az első referátum a zsidóság világhelyzetével foglalkozik. A cionizmus a zsidóság népi mozgalma. A Palesztinába való visszatérés örök gondolata a zsidó történelem egy aktuális pillanatában öltött politikai formát s ha akkor s még sokáig csak kevés híve és sok ellensége volt is a cionista mozgalomnak és még most sem öleli fel a zsidó nép tömegeit, a mozgalom mindig tudatában volt hivatásának, hogy nem egy szűk réteg, de az egész nép számára töri az utat a megoldás felé.

Az idei kongresszuson különösen aktuális volt egy ilyen referátum. Mozgalmak gyakran kerülnek abba a helyzetbe, hogy eltávolodnak a valóságtól és éppen a legszükségesebb időben nem tudják betölteni a történelmi hivatásukat. A cionista mozgalmat is fenyegette ez a veszély. A szenvedések dimenziói, amelyekre a palesztinai otthonépítésnek kell megoldást adni, az utolsó években hihetetlen arányokban megnöttek s a cionizmusnak olyan utat kellett találnia, amely a zsidóság mai helyzetében széles tömegek számára járható Palesztina felé.

A kongresszuson sokan beszéltek arról, hogy új népek és fajok lépnek a történelem színpadára és követelik jogaikat. „Ilyen körülmények között — mondotta Nachum Goldmann a zsidóság helyzetéről tartott referátumában — a zsidóknak is meg kell teremteniök saját támaszpontjukat, hogy legyen egy országuk, ahol védekezhetnek e támadásokkal szemben”.

A nép tudatára ébred annak, hogy keresni kell végre egy olyan megoldást, mely nem nemzedékek, vagy békés történelmi időszakok évtizedeire szól, hanem gyökereiben szünteti meg a védtelenség és kiszolgáltatottság kérdését.

Történelmi időket él át a mai nemzedék és ha be akarja tölteni hivatását, nyitott szemekkel kell járni és világos fejjel kell követni az események láncolatát. *A csalódások sorozatából kell kikovácsolni a mi utunk igazságait.* Nemzetek tűnnek el, országhatárok változnak, kormányformák váltják fel egymást, szerződések válnak üres papírhalmazzá, az ellenségekből szövetségesek, a szövetségesekből ellenségek válnak.

A zsidóságnak be kell látnia, hogy a megoldást a mi nemzeti létünk fenntartásában és feltételeinek megteremtésében kell keresni. Ma még mindig tömegével vannak, akik menekülni akarnak zsidóságuktól, mindenhová elmennének, csak nem Palesztinába, mindenre adnának pénzt, csak nem Palesztinára. Az eviani kon-

ferenciák és hasonló menekültügyi tanácskozások teljes sikertelensége meg kell, hogy éreztesse mindenkivel, hogy *mi egy nép vagyunk, amely együtt él, vagy együtt pusztul el, hogy egy örök sziget vagyunk, amelyről nem lehet elmenekülni.*

Az antiszemitizmus általánossá válásának korszaka ki fogja egyenesíteni a gerinceket, öntudatra ébreszti a zsidóságot. „Átmeneti nemzedék vagyunk — mondja Nachum Goldmann — és mint ilyen, tragikus életet élünk. De a mi generációnk az, amely be fogja fejezni a népi tragédiát. Ez a generáció van hivatva arra, hogy megváltoztassa a zsidó történelem irányát. Az út tisztán és nyitva áll előttünk. A jelen helyzet hajszol bennünket, de egyben lelkesedéssel tölt el a boldogabb holnapért. Ezt az utat, amelyet választottunk, végig fogjuk járni”.

A XXI. kongresszus megértette az idők szavát, megértette, hogy a cionizmust a zsidó nép tömegmozgalmává kell tenni, hogy a palesztinai jisuvnak a zsidó nép tömegeit kell befogadni. Ebben a hangulatban, e feladatok tudatában kezdette meg a kongresszus tanácskozásait, hogy a jisuv és a cionista mozgalom kérdéseire választ adjon és meghatározza a cionista politika alapvonalait a következő kongresszusokig.

A CIONISTA MOZGALOM HELYZETE

A XXI. VILÁGKONGRESSZUS IDEJÉN.

Mielőtt a kongresszus munkájának ismertetésébe fognánk, szükségesnek tartjuk, hogy áttekintést adjunk azon tényezőkről, amelyek az egész kongresszus lefolyását, munkaanyagát meghatározták.

A PALESZTINAI ZSIDÓ KOLONIZÁCIÓ JELENTŐSÉGE.

Az olasz-abesszín háború után nyilvánvalóvá vált Palesztina és benne a zsidó jisuv jelentősége a világpolitikai erők mérlegében. Miután az angolelleses hatalmak harci bázisa a szuezi csatorna egyik oldalán kiszélesedett, az angol imperium számára létkérdéssé vált, hogy Palesztinát a maga érdekkörében tartsa. Az angol birodalom földközi-tengeri keleti flottáját a mosszuli petróleum táplálja, a mosszulaifai petróleumvezeték által. Palesztina földrajzi elhelyezkedése révén a szuezi csatorna birtoklásának kulcsát jelenti. Ezen tényezők miatt az angolelleses hatalmak részéről rendkívül erős propaganda indult meg, hogy Palesztinát, benszülött lakosságának fellázítása által elszakítsák az angol imperiumtól.

Tudott dolog, hogy a cionista kolonizáció megindulása óta Palesztina gazdasági berendezkedésében milyen alapvető változások történtek. A primitív feudalista gazdasági rendszer teljes bomlásnak indult. A nagykiterjedésű, extenzív módszerekkel művelt földek mellett virágzó zsidó kolóniák mutatták a fejlődés útját a jobbágy-sorban élő fellachnak. Az arabok faekéi nem tudták felvenni a versenyt a zsidók traktoraival. A kollektív munkáskolóniák aránylag magas életműve, a Hisztadruth Haovdim által kiküzdött bérek, hatalmas munkásjóléti intézmények felnyitották a tudatlanságban tartott arabság szemét. Az arabok társadalmi struktúrája forradalmi változáson megy át, kialakul az arab városi polgárság, ipari és mező-

gazdasági munkásság és úgy látszik, hogy az ország gyors ütemű kapitalizálódása véget vet a sejkek és muftik feudális uralmának.

E folyamat ellen már rég megindult a reakció az arabok részéről. A korábbi zavargások azonban inkább csak vallási jelszavak alatt folytak, s a palesztinai építés fejlődése, a konjunktúra, amelyből az arabok is kivették részüket, nem kedvezett a reakció arab urainak.

A világpolitikai helyzet kiéleződése azonban meghozta a kedvező történelmi pillanatot az arab feudalizmusnak, hogy végső erőfeszítéseket tegyen uralmának fenntartására. Jól tudták, hogy a zsidó bevándorlás által megindított fejlődés elfogja seperni őket és ezért követelték a zsidó bevándorlás megszüntetését, a zsidó földvásárlás megtiltását. Az angolellenes hatalmak propagandája nem sajnálta a pénzt az arab felkelés finanszírozására. 1936 áprilisában kezdetét vette az arab terror, amely azóta is tart és célja, hogy az angol imperium nehéz helyzetében olyan engedményeket csikarjon ki az arab feudalizmus számára, amely lehetővé teszi az ország továbbfejlődésének meggátolását, uralmuk fenntartását.

AZ ANGOL POLITIKA ÚTJAI. A FELOSZTÁSI TERV. A FEHÉR KÖNYV.

Az angol gyarmatpolitika „divide et impera” elve Palesztinában is sokáig hasznos politikának bizonyult. Az arabok és zsidók veszekedéseiből végül is mindig az angol érdekek kerültek ki győzelmesen. Az angoloknak kétségtelenül szükségük van Palesztinában egy zsidó rétegre, mely az angol politika számára az ék szerepét játssza az arab világban. Nem érdeke azonban, hogy Palesztinában európai értelemben vett állam alakuljon ki, amely idővel esetleg keresztezné Anglia érdekeit. Ezért az angol politika a cionista építés egész történetében lassítani igyekezett a zsidó kolonizáció fejlődését.

A kérdések mai méreteiben azonban a „divide et impera” elve már nem jelentett megoldást. Az angoloknak revideálni kellett palesztinai politikájukat. Az 1936-ban kitört zavargások okainak kikutatására az ú. n. Peel bizottságot küldték ki és e bizottság jelentései alapján jött létre az ú. n. felosztási terv, amely Palesztinát három részre, angol, arab és zsidó részre kívánta felosztani. A Peel bizottság igen lelkiismeretes munkát végzett. Jelentése nagy zavart okozott a palesztinai angol közigazgatásnak, mert míg eddig az összes jelentések és a közigazgatás is a cionista építés káros voltát igyekezett kimutatni, addig a Peel jelentés objektíven megállapítja, hogy az egész ország és az arabok hasznára is van az a nagyjelentőségű építő munka, azok a hatalmas alkotások, amelyeket a zsidó jisuv létesített.

A felosztási terv körül a legellentétesebb vélemények dultak úgy a zsidók, mint az arabok köreiben. Az 1937-es XX. kongresszus központi kérdése a felosztási terv volt. A véleménykülönbségek átvágták a pártok kereteit és a kongresszus nem is tudott egységes határozatot hozni ebben a kérdésben. A zsidók közül sokan, és így Weizmann is, belenyugodott volna az ország felosztásába, mert így reméltek végre nyugalmat teremteni legalább egy kis részében az országnak, ahol a zsidók maguk határozhatták volna meg a bevándorlás és az építés ütemét. Sokaknak hizelgett a gondolat, hogy önálló zsidó állam alakul, ha még oly kicsi is, de lesz parlamentje, elnöke, miniszterei, katonasága, rendőrsége, stb. A felosztási terv ellenzői azonban kimutatták, hogy a felosztás az ellenségeskedést egyáltalán nem fogja megszüntetni, a szűkre szabott, mesterségesen megvont politikai határok miatt pedig az ország gazdasági lehetőségei annyira megcsappannak, hogy a jisuv nem fog tudni

nagyobb aliját befogadni. Az arabok szintén nem fogadták el a felosztási tervet. Az angolok még 1938 őszén is ragaszkodtak hozzá. A terror pedig közben folyt tovább és szedte áldozatait úgy az arabok, mint a zsidók és angolok köréből.

Ilyen előzmények után ült össze 1939 márciusában Londonban az arab-zsidó-angol kerekasztalkonferencia. Weizmann a kongresszuson tartott politikai beszámolójában ismertette a konferencia összehívásának előzményeit és a londoni tárgyalások menetét. A kormány a kerekasztalkonferenciát tulajdonképpen az executiva javaslata alapján rendezte meg azzal a változtatással, hogy arra meghívta a szomszédos arab államok képviselőit. Az executivának ilyen formában is érdeke volt a tárgyalásokban való részvétel, mert csak így nyílt alkalom: megismerni az arabok állásfoglalását és erőviszonyaikat.

A konferencia természetesen eredménytelenül végződött, azaz feloszlott a cseh-szlovák protektorátus létesülése idején. Megdöbbentő volt az angol kormány magatartása, amely végig hallgatott a zsidó követelésekről és a zsidók építőmunkáját, hősiességét dicsérve, akarta rávenni a zsidó delegációt, hogy mondjanak le egyidőre jogaikról, szüneteltessék az országépítést. Az angol politika kompromisszumos vonala egy csomó közép-európai állam feladásával érkezett a mandátumból eredő, zsidókkal szembeni kötelezettségeinek feladásához is. Weizmannék hiába próbálták megértetni, hogy a koncentrált támadás a zsidóság ellen nem fog megállni a demokráciák határainál. Az angol politika magára vállalt terheinek lerázásával akarta kisebbiteni támadási felületét, így ballasztnak érezte a Balfour deklarációban vállalt kötelezettségeket is a zsidó nemzeti otthonnal szemben és elérkezettnek látta az időt ahhoz, hogy ezt a ballasztot is kidobja. 1939 május közepén megjelenik a Fehér Könyv, amely az angol kormány új palesztinai politikáját ismerteti.

A felosztási terv kísérlet volt az arab—zsidó ellentétek megoldására s bár már itt is eltért az angol politika a mandátum szellemétől, legalább az ország egy részében szabad mozgást biztosított volna a zsidóknak s az angol fenhatóság alatti területen is remélni lehetett a kolonizációs munka folytatását. A Fehér Könyv azonban nyílt szakítást jelent a mandátumból eredő kötelezettségekkel. A bevándorlást korlátozza, majd öt év múlva teljesen megszünteti, a földvásárlást részben megtiltja, részben korlátozza és a zsidókat kisebbséggé teszi Palesztinában. A Fehér Könyv megjelenését nem sokkal a bevándorlás félévre való betiltása követte. Ez újabb jogcsorbítás igen súlyos helyzetet teremtett. Az angolok politikájának megváltozása állásfoglalást követelt és válaszút elé állította az egész cionizmust.

Igy értünk el a XXI. kongresszusig, amely hivatva volt meghatározni a cionista mozgalom politikai vonalát ebben az új szituációban és kidolgozni a Fehér Könyv elleni harc konkrét módozatait.

A PÁRTOK MEGJELENÉSE A KONGRESSZUSON.

A kongresszusok ideje mindig magával hozta a pártharcok kiélesedését és ez a mai helyzetben sem volt elkerülhető. A cionista világszervezet demokratikus felépítése biztosítja, hogy a mozgalom vezetésében a tömegek szava és érdekei mindig képviselve legyenek. Ezért azután a kongresszusok előtt mindig megindul a választási harc a tömegek megnyeréséért.

Ez a harc az idén sem maradt el, sőt Palesztinában, Lengyelországban, Galiciában igen éles jelleget öltött. Jabotinsky pártjának a cionista világszervezetből

való kizárása (1935) óta a cionista mozgalomban erős kristályosodási folyamat indult meg, amelynek következtében a cionista reakció erői évről-évre jobban összezsugorodtak. Az executiva összes fontosabb ügyosztályait 1933 óta az Erec Jisrael Haovedet és a Klal A delegátusai töltik be. A cionista mozgalom galuti fellendülésének, a palesztinai jisuv csodálatos megerősödésének, a lakosság megkésztetésének, a zsidó munkának a gazdaság minden rétegébe való behatolásának, a zsidó gazdaság meggyökeresedésének, az alkotások sorozatának csodálatos tényei fűződnek a progresszív elemekből álló, Weizmann vezetésével működő executiva hat éves működéséhez. Az executiva e konstruktív munkája a progresszív cionista pártok fegyelmezett támogatásával lehetővé tette, hogy a három éves zavarágás közben egy percre se szüneteljen az építés üteme, hogy a jisuv képes legyen új és új aliják befogadására.

Kétségtelen, hogy az angol politika változása súlyos alternatíva elé állította a cionista politikát, amely eddig az angolokkal való együttműködésben kereste a zavartalan építés politikai feltételeinek biztosítását. Kétségtelen, hogy a zavargások három éve alatt, elsősorban a csak hasznot kereső magántőke tartózkodása miatt a gazdasági krízist igen nehezen, csak az alapok munkájának felfokozásával, közmunkákkal sikerült enyhíteni. De kétségtelen az is, hogy semmilyen kormányzat nem tudta volna az angol politikát, — amely az utóbbi időben a kis Palesztinánál nagyobb jelentőségű államokat is magára hagyott az utolsó percben, — eltéríteni útjától. Kétségtelen az is, hogy egy revizionista ízű executiva alatt, ma nem 50 új kolónia hirdetné a jisuv erejét és növekedését, hanem Palesztina egy lángoló polgárháború földje lenne, amelyben minden alkotás elpusztul.

A cionista ellenzék az executiva és Weizmann elleni küzdelem demagóg jelzavaival indult harcba, hogy a történelmi erők által előállott súlyos helyzetet felhasználja a hatalom átvételére. A tét, amely kockán forgott, igen nagy volt. Nem lehetett tudni, hogy a három éves harc okozta szenvedések és a galuti zsidó tragédiák sorozata mennyire hatott a jisuv és a galut cionista tömegeinek józan gondolkodására, nem lehetett tudni, hogy a reakció mennyire fészkelődött be soraink közé.

A választási eredmények nyilvánosságra hozása jelentette az első megkönnyebülést azok számára, akik aggódtak a cionista mozgalom útjáért. A mandátumigazoló bizottság 576 delegátust igazolt a világ minden országából. Ebből 16-an, mint a végrehajtó bizottság tagjai, jogszerint delegátusok; 560-an választott delegátusok. A pártok szerinti megoszlás a következőképpen alakul: Erec Jisrael Haovedet: 254 delegátus, Klal A (Weizmann párt) 150 delegátus, Klal B 45 delegátus, Mizrachi a Hapoél Hamizrachival együtt 95 delegátus, Állampárt (a revizionista cionisták Méir Groszmann köré csoportosult frakciója) 10 delegátus, Poalej Cion Szmol, 10 delegátus.

E számszerű eredmények nem fejezik ki pontosan azt a folyamatot, amely a progresszív erők diadalát a cionista mozgalom egy igen fontos periódusában rögzítette a következő kongresszusig. A Klal B ifjúsági mozgalmának, az „Akibá”-nak 6 delegátusa a kongresszus folyamán lecsatlakozott a Klal A-hoz. Nagy ellentétek voltak a Klal B palesztinai (Supraski) és galuti csoportjai (Schwarzbart) között, amennyiben Schwartzbarték az executivával való együttműködést követelték. Ussischkin, a Klal B párt listavezetője élesen elutasította pártjának kongresszusi magatartását, amit a kongresszus elnöki tisztségének vállalásával is demonstrált. Élesen rávilágít az ellenzéki front bomlására a Mizrachi világkonferenciája is, amelyet a kongresszus megnyitása előtt tartott. Ezen több hang szólalt fel a Hapoél Hamizrachi ellen, amelyet következetes chaluci magatartása miatt túlságosan radi-

kálisnak tartottak. Az „öregék” követelték egy új vallásos munkáspárt megalakítását, amely követné a párt irányvonalait.

Méir Groszmann és a köréje csoportosult tíz delegátus képviselte a kongresszuson a revizionizmusnak azt a szárnyát, amely szemben Jabotinskyékkal, még kötelezőnek tartja magára nézve a cionista világszervezet fegyelmét. Kétségtelen, hogy az ellenzék kívánságainak legnyíltabban és legélesebben Méir Groszmann adott hangot. Ő beszélhetett a saját nyelvén: gondolatait nem kellett sem a vallási, sem a pártok felettiség általános frázisaiba burkolni.

A választási kampányban megindult harc természetesen a kongresszuson is folytatódott. Az ellenzék a választási kampányban vallott kudarcát a kongresszusi bírósághoz beadott petíciókkal, nagyhangú deklarációkkal igyekezett ellensúlyozni s amikor a kongresszusi bíróság nem adott helyet követeléseiknek, formális botrányt csináltak. A Klal B kivonult a kongresszusról, a Mizrachi pedig nem vett részt az elnökségben. Ezzel elkezdődött a kampány, amely folytatódott a különböző bizottságokban. Mindent elkövettek, hogy a legkülönbözőbb területeken olyan engedményeket csikarjanak ki, amelyek nem feleltek meg tényleges erőviszonyaiknak.

Mindez azonban nem tudta zavarni a kongresszus munkáját és mit sem változtatott a tényeken. A cionista tömegek bebizonyították érettségüket és olyan képviselőket választottak, akik üres viták provokálása helyett, irreális politikai kalandok helyett, a konstruktív építés útjain vezetik a mozgalmat nehéz helyzetben a megvalósulás felé.

A XXI. CIONISTA VILÁGKONGRESSZUS LEFOLYÁSA.

A XXI. cionista kongresszus a világháború fenyegető árnyékában kezdette meg tanácskozásait. Már a kongresszus megnyitásakor nyilvánvalóvá vált, hogy a kongresszust meg kell rövidíteni, a szokásos két hét helyett egy hét alatt kell elvégezni munkaprogramját. Ez természetesen csak úgy volt lehetséges, hogy a programot lerövidítik. Normális időkben a kongresszus két hetében, az azt megelőző és követő hetek nyugodt munkájával mód nyílt az összes kérdések alapos megtárgyalására. A XXI. kongresszus csak nagy vonalakban foglalkozhatott a részletkérdésekkel, a lényeg a cionista politika jövőjének meghatározása volt. A munkaprogram a következő pontokra korlátozódott:

1. A politikai vonal meghatározása.
2. A politikai vonal végrehajtását szolgáló gyakorlati munkaterv kidolgozása.
3. Az új Executiva megválasztása.
4. Az új költségvetés megszavazása.

A többi kérdések megtárgyalására bizottságok alakultak. Ezekben a bizottságokban dolgozták ki a palesztinai ipar és kereskedelem, a gyarmatosítás, a munkalehetőségek kibővítése, a halászat és tengerészeti tevékenység kiépítése, az alija és hachsara kérdések, az ifjúsági nevelés, kultúra, propaganda és a cionista világszervezet organizációjára vonatkozó kérdéseket. Ezekben a bizottságokban igen fontos referátumok hangzottak el az utóbbi évek munkájáról a cionista építés különféle frontjain és meghatározták a további munka vonalát. A bizottságok munkájáról alább beszámolunk.

A POLITIKAI VITA.

A kongresszus központi kérdését az angol kormány megváltozott politikájával szembeni magatartásunk meghatározása képezte. Mi legyen a válaszunk a Fehér Könyvre, amely a galuti zsidóság legtragikusabb óráiban akar halálos csapást mérni a zsidó jisuv fejlődésére, a bevándorlás és földvásárlás korlátozásával és a zsidó lakosság kisebbségi sorban való rögzítésével? A lehetőségek az angol kormánnyal való további együttműködéstől, az angolok elleni fegyveres felkelésig sokfélék. A zsidó nép delegátusai érzik a felelősséget, amely rajtuk nyugszik, mikor ebben a kérdésben határozni kell. Mindannyian érzik, hogy a rendkívüli idők parancsszava elől nem lehet elzárkózni, hogy ki kell tágítani a cionista mozgalom kereteit, hogy Palesztinának otthont kell nyújtania azon ezreknek, akik ma nem tudják hova lehajtani a fejüket. A delegátusok általában egy-egy csoport, párt nevében szoktak beszélni. Ezen a kongresszuson gyakran előfordult, hogy egy párthoz tartozó delegátusok különféle véleményeket képviseltek. A kérdések hordereje áttörte a pártok kereteit.

A Fehér Könyv elleni harci tervek általában három koncepció körül csoportosulnak:

1. A WEIZMANNI KONCEPCIÓ.

A Weizmann-féle koncepció két oldalról kívánja megindítani a Fehér Könyv megsemmisítésére irányuló akciót. 1. Diplomáciai harccal, 2. konstruktív kolonizációs munkával.

A diplomáciai harc célja lenne az angol nép és általában a demokratikus világ közvéleményének mozgósítása a Fehér Könyv ellen. Weizmann nem tartja lehetetlennek, hogy az angol kormány a közvélemény nyomására meg fogja változtatni politikáját. „Az idők változnak, — mondja Weizmann — önkéntesen, vagy nyomás alatt az angol politika is változik. Szeptember óta lényegesen megváltozott. A közvélemény túlnyomó részének véleménye szerint ezt a lelkiismeretnek lehet betudni. Az emberiség közvéleményét és a lelkiismeretet a tőzsdén ugyan lebecsülik, de nekünk nem lehet az ordasokkal üvölni”.

A konstruktív építőmunka feltétele a béke. „Mi nem fogadhatunk el metódusokat, amelyek Spanyolországban polgárháborút idéztek elő. Nagyon könnyű lenne a mi országunkban ugyanezt előidézni”. — „Mi csak egy komponense vagyunk a végtelenül összekevert és komplikált világhelyzetnek. Az események változásában keresem én a mi archimedesi pontunkat. Az én számomra az intenzív továbbmunka jelenti ezt. Van még ország, van még víz, van még ipar, vannak még emberek, akiket konszolidálni kell . . .” — „Még egy dunam föld, még egy téglá, még egy oleh”, ezek továbbra is a weizmanni politika eszközei. Ezek által tudunk lehetőségeket teremteni az ország befogadóképességének növelésére és a jisuv erősítésére. A harc már végső fegyver és mindent meg kell tenni, hogy mire ehhez kényszerülünk, erősek legyünk.

Az egész amerikai delegáció osztatlanul Weizmann mögött állt ebben a kérdésben. Alá kell húznunk az amerikai delegáció jellemzésénél, hogy a harc minden áron való kerülésére figyelmeztette a kongresszust. Sokan egész a defetizmus határát súrolták felszólalásaikkal és ez jellemző tünet a zsidóság világhelyzetére. Az antiszemitizmus terjedése és fellángolása a tengerentúl megfélemlítette az ame-

rikai zsidóságot is, akik pedig mindig bátran kiállottak a zsidóság érdekeiért. Az amerikai delegátusok defetista hangjai erős visszhangot keltettek úgy a munkáspárti, mint a jobboldali delegátusok válaszaiban, akik elítélték a minden áron való megalkuvás politikáját.

Az angol delegáció szintén Weizmann mögött sorakozott fel és hangoztatták annak lehetőségét, hogy az angol közvélemény megdolgozása eltérítheti az angol kormányt mai politikájától.

Weizmann referátumából kitűnt, hogy nem akart elmenni a konzekvenciák végső levonásáig Angliával szemben. Hiányzott a konzekvens álláspont a harc folytatásának módjaiban is. *Nem lehetett tőle hallani, hogy minden körülmények között alija és kolonizálás kell.*

Az egész referátum úgy volt felépítve, hogy nem zárta el az utat a radikálisabb módszerek előtt, de nem is szegezte le magát konkrét megoldási tervek mellett. A konstruktív építés minden körülmények közötti folytatásának követelésével pedig jó érveket adott a jobboldal szónokainak, akik azzal vádolták Weizmant, hogy nem akar harcolni a Fehér Könyv ellen. Weizmann ugyan később megmagyarázta szavainak igazi értelmét, de nem tudott változtatni azon az impresszióon, hogy politikájában kevés a küzdőkészség és sok a fáradtság és pesszimizmus.

2. A REVIZIONISTÁK HARCI PROGRAMMJA.

Igen élesen támadta ezt a felfogást Méir Groszmann, a revizionista állampárt vezére. Beszédében, mely a legvilágosabban fejezte ki a cionista ellenzék állásfoglalását, a „Non Cooperation” politikája mellett foglalt állást. „A mandátum illegálissá vált — mondja Méir Groszmann —, tehát az uralom is illegális. Az egész Jisuvot be kell vonni és elő kell készíteni a passzív ellenállás harcára”. — „Angliának világosan megmondhatjuk, hogy kis nép vagyunk csak, de nem fogjuk megengedni még egy nagy világhatalomnak sem, hogy elrabolja jogainkat. Ha ma, a Fehér Könyv megjelenésének idején, nyugalom és csend van az országban, akkor a cionista politikának mindent meg kell tenni, hogy az országban nyugtalanság és rendetlenség legyen”.

Rav Méir Berlin és Rav Brod, a mizrachi delegátusai, továbbá Supraski (Klal B) ugyancsak a Non Cooperation mellett foglaltak állást és támadják az executívát. Míg azonban ők csak, — meglehetősen határozatlanul — kerülgetik a kérdést és „egységes, bátor, harci program” adására szólítják fel az executívát, addig Méir Groszmann, alapjaiban támadja az egész weizmanni koncepciót. Ezért szükséges ezzel kissé bővebben foglalkoznunk.

Groszmann úr kirukkol az „egységes és bátor harci program”-mal, amire a Klal B vezérei annyira vágnak. Elsősorban fel kell újítani, ki kell cserélni a cionista mozgalom emberanyagát, — fejtegeti a kérdést — mert olyan emberekkel lehetetlen az új politika útjait megvalósítani, akik 25 éven keresztül hamis politikát folytattak. Groszmann úrnak nem tetszik a cionista mozgalom mai emberanyaga, a Jisuv chaluci tömegei, azok, akik 1917-ben a világháború vérzivatarából engedély nélkül, gyalogszerrel, országhatárokon át mentek Trumpeldor hívó szavára Palesztinába. Azok, akik megteremtették az első munkáskoloniákat és számúzték az országból a Rotschild-koloniák telepeseinek parazita szellemét. Azok, akik meghódították az Emeket, behatoltak a munka minden ágába, a zsák-hordástól a földmunkán, útépítésen át a téglarakásig. Azok, akik visszatértek és begyökereztek az ősi földbe és életükkel ácsolták a hidat, amelyen a galut tömegei

Erecbe juthattak. Groszmann úrnak nem tetszik az a szellem, amely a terrorista arab hordák bombáira élete veszélyeztetésével is új és új pontok meghódításával válaszol, új koloniákkal növeli északon és délen a zsidó jisuv határait. Groszmann úr semmire sem becsüli azt a politikát, amelynek következményeképpen ma a menekültek ezreit tudja Palesztina befogadni és munkába állítani. Groszmann úrnak új emberanyag kell. Olyan emberek, akik nem ismerik a világháború utáni 25 év csodálatos alkotásainak eredményét, ezzel szemben fel tudják fogni a terrorizmus vérgőzös elméletének mély értelmét. A középeurópai zsidó tömegek szellemi proletariátusára vágyik Groszmann, akik hang nélkül menetelnének kalandos utakon, kalandorok vezényszavaira. Velük lehetne „új politikát” csinálni. A munka és építés állandó üteme helyett a fegyverkattogás, bombák robbanása, az „új Makkabeusok” fülének édes csatazaj töltene meg a szentföldet. Groszmann úr szerint ebben a 25 évben nem történt semmi. Groszmann úrék tényleg nem csináltak semmit és még csak lassítani sem tudták az építkezés ütemét, amely az egész világ csodálatát vívta ki. Az ő véleménye szerint a zsidó balillák masirozása fogja elhozni az új korszakot a cionizmus történetében.

A továbbiakban látni fogjuk, hogy Groszmannék és fekete szövetségeseiknek szemérmetlen támadása az executiva ellen, tényleg annak az új tömegnek szól, akik még nem tudják, hogy a szép szólamok kulisszái mögött a zsidó narancsbirtokosok szívesen lemondanának az egész harcról, ha néhány shillinggel többet kapnának narancsládáikért, amint lemondtak a zsidó munkásról, mert az arab néhány piaszterrel kevesebb órabért is elfogadott. Akik még nem tudják, hogy az új Makkabeusok az Anglia és arabok elleni hadjárat megindítása helyett, egyelőre a zsidó munkásszervezet által kiharcolt bérek és munkásintézmények lerombolásával vannak elfoglalva.

3. AZ EREC JISZRAEL HAOVEDET MUNKAPROGRAMMJA.

A Fehér Könyv elleni harc konkrét metódusait az Erec Jisrael Haovedet delegátusai fektették le.

Ben Gurion hatalmas politikai expozében fejtette ki álláspontját.

Az angol politika rugalmas és változtatható és sohasem szokott pusztán a szuronyok erejére támaszkodni. Ha minden tettünk azt dokumentálja, hogy nem vagyunk hajlandók lemondani az építésnek arról a menetéről, amit a zsidó történelem ma Palesztinától követel, akkor a Fehér Könyv politikáját megsemmisítettük. Az angolok nem a három éves arab terror után hódoltak be az arabok követeléseinek, hanem már a legelső lövések után megmondották, hogy engedményeket kénytelenek tenni. Néhány angol-zsidó összeütközés után, ahol zsidók és angolok vére folyik, zsidóké, akik életük kockáztatásával építik maguknak és népüknek nemzeti otthonukat és angoloké, akik ezt, a mandátumban vállalt kötelezettségeik ellenére meg akarják akadályozni, az angol kormány nem tudná tartani a közvélemény előtt mai politikáját. A Fehér Könyv elleni harcunknak az angol politika eme opportunizmusára kell épülnie.

Sokan a munkáspárt képviselői közül még a Ben Gurioni koncepción is túlmentek. Avram Katzenelson sajnálkozásának adott kifejezést, hogy a Fehér Könyv megjelenésének napján a Fehér Könyv ellen tüntető és az angol rendőrséget megtámadni készülő ifjúsághoz ment, hogy Ben Gurion kérésére, őket lecsillapítsa. Ha akkor zsidó fiatalok vére folyt volna, ma már talán más volna a helyzet. És kell is folynia zsidó vérnek, hogy ez a helyzet megváltozzon.

A fentjelzett álláspont antipodusát képezték Lubjaniker (Hamosavim) és Dajan (Chever Hakvucoth), mint a zsidó parasztság képviselői, akik semmi körülmények között sem hajlandók az angolokkal való konfliktusokra, még ha ezáltal az alija és a hitjasvuth követelései szenvednének is. Kifejtették, hogy a jisuv sem stratégiai, sem gazdasági szempontból nem tudna megmérkőzni a kormánnyal. Nem lehet beszélni arról, hogy *egyszer* megütközünk, mert egy ilyen politika következményeképpen hosszú harcok fognak megindulni és ehhez olyan eszközök kellene, amelyekkel a jisuv nem rendelkezik. Példákat hozott fel, amellyel bizonyította, hogy sem Ejn Charod, sem Daganja nem tudnának olyan harcot vívni, amelyet az arab falvak folytattak. „*Hosszú évtizedek véres, verejtékes munkájával teremtettük meg a zsidó falut, a zsidó parasztot és most mindezt nem vagyunk hajlandók odadobni illuziókért.*” Különösen Dajan megjelenésében volt valami megrázó, mint az olyan emberé, aki fél, hogy gyökerestől fogják kitépni őt a földből, mint a zsidó paraszté, aki nem akar irreális célokért verekedni.

Kitűnően határozta meg a követendő álláspontot Schertok, az executiva politikai ügyosztályának vezetője, aki végre világos válaszokat adott a felvetett kérdésekre.

Schertok megegyezik Ben Gurionnal a helyzet analizisében. Hangsúlyozza, hogy a zsidókat az angol politika elleni harcukban az a tudat erősíti és kötelezi, hogy nekünk nincs más utunk, nincs más lehetőségünk az életre, míg az angolok számára a Fehér Könyv politikája nem létkérdés és az angol parlament vitájában megnyilvánuló ellenállás is bizonyítja, hogy az angolok számára más utak is léteznek.

A Fehér Könyv egy bizonyos politikai szituáció eredménye és annak revíziója elérhető, ha ellenállást tanúsítunk, ez pedig csak tőlünk függ. Nem ért egyet Ben Gurion felfogásával, hogy az alijah és kolóniák létesítése csak politikai eszköz. Az alija hatalmas társadalmi és gazdasági kérdés és nemcsak katonai probléma. Aki ezt nem látja be, azt a valóság fogja kényszeríteni, hogy az alijáhval ne csak katonai szempontból foglalkozzék.

Az új kolóniák az ország szélső pontjain nemcsak stratégiai tettek. *Az új kolóniákhoz nem elég a fal és az őrtorony, egy csapat fegyveres emberrel.* Otthont kell teremteni, dolgozni kell, meg kell művelni a földet, gyermekházat kell építeni, ez az, ami politikai tett is. Azoknak az angol tiszteknek, akik a kolóniákat látogatják, nem az imponál, ha húsz-harminc zsidót fegyverrel a kezükben látnak, hanem az, amikor ezek a zsidók dolgoznak és építenek a legnehezebb körülmények között is. Bele kell gyökereztetni az embert a földbe, igazi hitjasvutot kell teremteni, — ez a feladat.

Ellene van összeütközések provokálásának, de ellene van a teljes passzivitásnak is, amit Dajan és Lubjaniker képviselnek. Vannak, akik azt hiszik, hogy a tüntetések és nyugtalanság előidézése által fognak hatni a kormányra, vannak, akikre befolyással van a Tel Aviv-i utca hangulata, de tudni kell azt, hogy a harc nem Tel Aviv utcáin fog eldőlni. *Mi nem leszünk a harc provokálói, mi csak folytatni fogjuk a bevándorlást, új kolóniák létesítését, mert ez a kötelességünk. Lehet, hogy a kormány ellent fog állni, de nekünk éppen úgy kell cselekednünk, hogy ne mi legyünk a támadó fél. Mindent meg kell tennünk a véres összeütközések elkerülésére, anélkül, hogy céljainkat feladnók. Ha pedig közben mégis sor kerülne ilyen összecsapásra, akkor készen fogunk állni azzal a tudattal, hogy nem tudtuk ezt elkerülni, mert más út nem volt.*

Egyike volt a legmegrázóbb momentumoknak Harzfeld, a „Merkez Chaklai” Mezőgazdasági Központ vezetőjének megjelenése. Harzfeld nevéhez fűződnek az utolsó évek összes alkotásai. Ő az, aki fáradhatatlanul új és új terveket kovácsol és vasakarattal teremti meg az új koloniákat. Harzfeld volt, aki végre a maga egész jelentőségében állította a kongresszus elé azt a munkát, amit a jisuv végzett az utolsó három évben. Sokan voltak, akik nem tudták értékelni azt a hatalmas alkotást, amit 50 új koloniának a felállítása jelentett és hamar napirendre tértek volna felette. Hiszen, amikor az első tervet készítették, 20—25-ről is csak félve mertek beszélni és megelégedtek volna 10—15 új koloniával is. Harzfeld élesen szembeszáll Ben Gurion és Avram Katzenelson veszélyes terveivel. Ben Gurion a teljes geulát hirdeti. Ha terveit elfogadják, a lengyel zsidók azt fogják hinni, hogy a Messiás itt áll a kapuk előtt. Ez az illuzionizmus tönkre fogja tenni a konstruktív építést. Pedig most tudunk még építeni, tudunk még új országhatárokat teremteni, új pontok létesítése által, de ki tudja, mit hoz a legközelebbi jövő? „Meg kell végre valósítani a nagy milliós kölcsönt, a zsidó népnek meg kell végre érteni, hogy csak az maradandó számára, amit Erec Jiszraelben alkotott.”

A KIBBUC ARCI ÁLLÁSFOGLALÁSA.

A Kibbuc Arci politikai szerepe a cionista erők mérlegében, mind nagyobb súlyt és befolyást jelent a kibbucista mozgalmak ez avant garde csapatának. Ez a szerep megfelel a Kibbuc Arci kibbuciai növekvő számának, chaluci alkotásaik nagyságának, kulturális és politikai munkásságuk reális értékének, melynek következtében a városi munkásság is mind nagyobb tömegekben sorakozik a Kibbuc Arci programjával szimpatizáló ligák zászlói alá. Kongresszusról-kongresszusra növekszik a Kibbuc Arci delegátusainak száma. A XXI. kongresszuson 30 delegátus jelent meg a Kibbuc Arci képviselőiben, Méir Jaari pedig, a delegáció listavezetője, részt vett a kongresszus elnökségében.

A Kibbuc Arci szintetikus útja, konzekvens chaluci magatartása sokak számára jelent útmutatást a mai időkben, amikor a cionizmus hajója történelmi erők viharába került. A XX. kongresszus drámai vitájában a felosztási tervvel szembeni határozott fellépése, a revizionizmus elleni konzekvens küzdelme, az Irgun Mösutaf (dolgozó arab rétegekkel való békés együttműködés) nagyvonalú programjáért való síkraszállása, a cionista építés minden frontján a nap-napi problémákkal szembeni konstruktív állásfoglalása, az országépítésben tanúsított heroikus küzdelme, (a zavargások 3 éve alatt létesült 50 kolonia közül 11-et a Kibbuc Arci chavérai teremtettek) magyarázza azt a visszhangot, melyet a Kibbuc Arci delegátusainak megjelenése a XXI. kongresszuson is keltett.

A kongresszuson Jakob Chazan fejtette ki a Kibbuc Arci álláspontját a Fehér Könyv elleni harc módjairól. Jakob Chazan is a Schertok által kifejtett programot védelmezte és kikelt azok ellen, akik nevetséges militarisztikus jelszavakkal „hamis heroizmussal”, kockázatos kalandokba akarják vinni a jisuvot. Amit e programhoz hozzátett, az az arabkérdéssel szembeni álláspont tisztázását célozta. Az arabkérdés egyetlen konstruktív megoldása egy olyan föderatív államforma megteremtése, amely lehetőséget ad a két nép békés együttélésére. E kapcsolatok megteremtése mindkét nép alapvető gazdasági és politikai érdeke. Csak a két nép összefogása hiúsíthatja meg az angolok kétkulacsos politikájának útjait, csak ezáltal

lehet megsemmisíteni a felosztási tervhez és a Fehér Könyvhöz hasonló politikai konstrukciókat, amelyek végeredményben mind azt a célt szolgálják, hogy az önálló palesztinai állam kialakulását meggátolják.

A POALEJ CION SZMOL MEGJELÉNÉSE A KONGRESSZUSON.

A Poalej Cijon Szmol eddig a cionista világszervezet keretein kívül állott. A mai rendkívüli időknek kellett eljönni, hogy a Poalej Cion Szmol revidiálja álláspontját és belépjen a cionista világszervezetbe. Megjelenésük a XXI. kongresszuson, sajnálatos körülmények miatt, minden jelentőséget nélkülözött. Az Erec Jisrael Haovedet blokkja mindent megtett, hogy a P. C. Sz.-t is csatlakozásra bírja, azonban e lépések sikertelenek maradtak. Veszített ezzel az Erec Jisrael Haovedeth is, de különösen veszített a P. C. Sz., mert e lépésével teljesen izolálta magát. Nyilvános megjelenésük mindössze kétízben volt, anélkül, hogy különösebb hatást keltettek volna. Elszigeteltségük által elvesztették a lehetőségét is annak, hogy a dolgok menetére befolyást gyakoroljanak. Eredetileg főcéljuknak tartották a kongresszuson egy olyan csoport összehozását, amely az arabkérdésben progresszív álláspontot foglal el, de a külső körülmények által teremtett atmoszférában ez a tervük is megvalósíthatatlanná vált.

A POLITIKAI VITA ÖSSZEGEZÉSE.

A kongresszus politikai vitáját a politikai bizottság összegezte, amely hivatva volt a rezolúciókat kidolgozni ebben a kérdésben. A politikai bizottság a kérdések kényes természete miatt nem adott ki részletes jelentést. A politikai vitában kialakult program nagy vonalaiban felöleli a különféle pártok követeléseit. E munkaprogram Ben Gurion elgondolását helyezi tengelyébe, aki a Fehér Könyvre való válaszul követeli:

1. A bevándorlás maximális felfokozását, tekintet nélkül a fennálló korlátozásokra.
2. A stratégiai kolonizáció gyors ütemben való növelését, főleg az eddigi zsidó jisuv határvidékein.
3. A Haganah (Nemzetvédelmi Szervek) széleskörű kiépítését.

Kétségtelen, hogy ez a program, ha Schertok elgondolásai alapján és a dolgozó arab rétegekkel való együttműködés perspektívájával (Kibbuc Arci), a weizmanni konstruktív építés szellemében és az összes cionista erők együttműködésével valósul meg, képessé fogja tenni a zsidó jisuvot, hogy akár egy esetleges háborúban, akár pedig a Fehér Könyv elleni harcban megállja a helyét.

Nem tudni még, hogy ezekben a viharos időkben, hogy fog alakulni a palesztinai helyzet. Már hallani hireket, hogy Anglia megkezdte a Fehér Könyv politikájának felszámolását. A harcok folynak, de a frontok még mindig nem alakultak ki s nem tudni még, hol fog állani Palesztina, honnan kapja a támadást, kik ellen kell majd harcolni. Nem szabad gyerekes optimizmussal abban reménykedni, hogy a körülmények majd a mi malmunkra hajtják a vizet. Ha a háború nem is fogja Erec Jisraelt magával ragadni, mérhetetlen károkat és szenvedéseket fog hozni, ha másutt nem, gazdasági téren. A galut minden erőire és segítségére és a jisuv hősiességére lesz szükség, ha meg akarjuk óvni eddigi alkotásainkat.

A KONGRESSZUS BIZOTTSÁGAINAK MUNKÁJA.

A KOLONIZÁCIÓS BIZOTTSÁG JELENTÉSE.

A kolonizációs bizottságban dr. Artur Ruppin, a palesztinai nemzeti kolonizáció vezetője referált a kérdésekről. Beszámolva az utolsó két év munkájáról, kiemelte azt a tényt, hogy ezen idő alatt 37 új telep létesült, amelyen több, mint 1200 ember talált életlehetőséget. A XIX. luzerni kongresszus által elhatározott 2500 család letelepítését nem lehetett megvalósítani pénzügyi eszközök hiánya miatt. E terv megvalósításához 570.000 font szükséges. További 550.000 fontot igényel 1200 család letelepítése az új kolóniákon. A következő hónapokban újabb 240 munkáscsalád letelepítése válik aktuálissá. A középosztály kolonizációja 150.000 fontot követel. A Kölcsönalapra 75.000, egyéb célokra 250.000 font szükséges. Kolonizációs terveink megvalósítására a következő két évben 1,600.000 font kell az executivának. — Minden új településsel pozíciónkat erősítjük Erec Jiszraelben, de világos, hogy ezzel terheink is növekednek. Az új pontok megszállása gazdasági és stratégiai szempontok figyelembevételével történik. Ha a Keren Kajemeth megvásárol egy földterületet, azt azonnal be kell telepítenünk. Addig kell a kolonizációt gyors ütemben folytatnunk, amíg a kormány intézkedései be nem csapják előttünk az ajtót.

Ruppin a kolonizációs problémáról a következőket mondotta: Nem olyan régen a kvucák, kibbucok, az ereci kolonizációs módszerek még gúny és nevetség tárgyát képezték. Ma már ezekre a példákra hivatkozik a világ minden kolonizációs szakértője. A cionista mozgalom ma a nagyarányú kolonizáció korszakában van. Az 1882 és 1931 közötti 50 évben 27.000 embert kolonizáltunk. E számban már a PICA tevékenysége is bennfoglaltatik. Az ezt követő nyolc év alatt pedig már 65.000 embert telepítettünk. Ha az építés tempóját a belső szükségletek alapján tudjuk meghatározni és politikai akadály nem jön közbe, az elkövetkezendő 20 évben 4 millió zsidót tudunk az országba hozni, naggyá tehetjük ezt a kis országot.

„Nem hiszek a Fehér Könyvben — mondotta Ruppin — amelyet tintával irtak és még hozzá hamisan. De hiszek a mi rögeinken véghez vitt kolonizációs művünkben, amelynek történelmét vérrel és verejtékkel irták”.

A PÉNZÜGYI BIZOTTSÁG JELENTÉSE.

A pénzügyi bizottság előtt Eliezer Kaplan, mint az executiva pénzügyi osztályának vezetője, számolt be a pénzügyi kérdésekről.

A Keren Hajessod bevétele 1938 október 1. óta 450.000 font, amely a költségvetési év végéig el fogja érni az 530.000 fontot. Egyes kisebb bevételi tételekkel együtt ez kb. 60—70.000 fonttal föbb az előirányzott bevételeknél. A jövő évi összes bevételek mintegy 600.000 fontra becsülhetők. Ehhez jön még a német zsidók telepítésére 100.000 font.

Az USA-ból származó bevételek, amelyek eddig az összes bevételek 25—45 százalékát képezték, most elérték a 60 százalékot. A többi országok viszont aligha érik el majd a 250.000 fontot. Költségvetésünk egyensúlya tehát az USA-tól függ. Bár Európában is növekedtek bevételeink, egyre több itt azon országok száma, ahol nem lehet gyűjteni és ahonnan nem lehet transzferálni.

Öt évvel ezelőtt mindössze 150.000 font volt a budgetünk, ma megnöttek feladataink és ezzel kiadásaink is. Külön összeggel járul hozzá a költségvetéshez a német zsidók telepítési osztálya. Innen 1 millió fontot kaptunk az elmúlt 5 év alatt.

A kolonizációs osztály múlt évi 90.000 fontos előirányzatát túl kellett lépni. A többletet a K. K. L., a telepítési társaságok és a német ügyosztály fedezte. Az 50 új telep közül néhány a PICA, vagy magánbirtokokon fekszik. A Jewish Agency közvetlenül 37 pontért viseli a felelősséget. E telepek gazdasági stabilizációjára másfélmillió fontra van szükség.

Az ipar egyike azon gazdasági ágaknak, amelyek új embereket tudnak felvenni. A fogyasztás 25 százalékkal emelkedett. Az osztrák és cseh emigránsok sok új ötletet hoztak magukkal, amelyeknek a megvalósítása sok embert tudna foglalkoztatni. Egyik legutóbb alapított ipari vállalat 150 emberrel dolgozik.

A jövő évi költségvetést csak egy nagy — egymillió fontos kölcsön felvételével lehet kiegyensúlyozni. Ebből 100.000 fontot Palesztina, 500.000 fontot az USA vállalt magára, míg a többi országoknak 400.000 font felhozásáról kell gondoskodni.

IPAR- ÉS KERESKEDELEMÜGYI BIZOTTSÁG JELENTÉSE.

Az ipari, kereskedelmi és tengerészeti kérdésekről dr. Emil Schmorak, az executive iparügyi vezetője tartott nagyszabású beszámolót.

A bevándorlással egyidőben munkalehetőségeket kell teremtenünk, ha nem akarjuk, hogy a munkanélküliség folytán, amely fölött sem gazdaságilag, sem politikailag, sem erkölcsileg nem tudnánk úrrá lenni, a Fehér Könyv elleni harc legfontosabb fegyvere kiessen kezünkől, hogy az építőmunkában hosszú szünet álljon be. A nagy alijah produktív foglalkoztatása tehát olyan területen keresendő, amelyet sem a mandatarius hatalom, sem a nemzetközi helyzet nem tud befolyásolni. Ez az ipar és tengeri gazdálkodás. Számolnunk kell azzal, hogy ezekben az időkben a magántőke tartózkodó és így az ipar fejlesztését közpénzek segítségével kell előbbre vinni. Az utóbbi években a palesztinai ipar jelentős előrehaladást tett. 1937 végén a 4000 kisebb-nagyobb műhelyt leszámítva, 1556 ipari vállalkozásunk volt, 11 millió font investációs tőkével, évenként 8 millió fontnyi termelési értékkel, 11 és fél millió font forgalmi értékkel, 100.000 lóerőnyi géperővel és 22.000 munkással.

A világháború óta 1937 végéig a Palesztinában eszközölt investíciók összegét 65 millió fontra becsülik. Az ipari investíció ezen összegnek csupán egyhatod részét képezi. Az 1935. évi félmillió fontnyi kivitel 1938-ban kb. 1 millió fontra emelkedett. 1939 első négy hónapjának 275.000 fontnyi kivitele dokumentálja ipari termelésünk fejlődő tendenciáját. Nem szabad arról sem megfeledkezni, hogy az üzemek csupán 40 százalékos kapacitással dolgoznak. A teljes kapacitás kihasználása 10—15 ezer ember munkába állítását biztosítaná.

Évente még mindig 12 millió font értékben importálunk ipari termékeket, holott ebből legalább 8—9 millió font értékben a belföldi ipar tehermentesíteni tudná a behozatalt. Ezáltal mostani ipari apparátusunk megkétszerezését tudnánk elérni. Nyersárut is több ezer font értékben exportálunk, amelyet szintén az országban lehetne feldolgozni.

A bankokban heverő 19 millió font és a külföldi bankokban fekvő zsidó tőke részbeni bevonása az ország ipari termelésének fokozására, tízezrek kérdését

oldaná meg. Az üzemek egyrésze hiányos felszerelésű és forgótőkék elégtelen. A meglévő üzemek technikai és pénzügyi racionalizálása igen fontos feladat. Az eddigieknél jóval nagyobb összegekre van szükség, hogy olcsó és hosszúlejáratú ipari hitelekkel az egész ipari termelő apparátusnak megadhassuk a kellő pénzügyi bázist.

A legsürgősebb teendő olyan ipari üzemek alapítása, amelyek termékei tehermentesítenék a behozatali mérleget, de olyan is szükséges, amely jelentős exportlehetőségeket teremt.

Hogy mindezt realizálhassuk, mindenekelőtt meg kell találni a nemzeti alapok és az érdekeltek együttműködésének megfelelő formáját az ipari üzemek alapítása terén. A közigazgatástól ki kell harcolni a szükséges vámkönnyítéseket, a kereskedelmi szerződések megkötésénél pedig figyelemmel kell lenni a belföldi ipar fejlődési lehetőségeire. A K. K. L.-nek földet kell szereznie az ország megfelelő vidékein ipartelepek és munkásházak részére. Meg kell oldani az olcsó munkáslakások problémáját. Mindezen feladatok megoldásához szükséges pénzügyi fedezet előteremtésénél abból az alapvető elvből kell kiindulnunk, hogy csupán az ipar fejlesztésére a regulár budgetnek egyötödét, egynegyedét, a nemzeti kölcsönök és egyéb közpénzek egyharmadát, egynegyedét kell rendelkezésre bocsájtani, anélkül, hogy a kereskedelem és tengeri gazdálkodás szükségleteit figyelembe vennők. Minden ipari célt szolgáló összegnek egy külön kezelt ipari alapra kell befolyjni.

Ezen alap keretében és ennek segítségével a következő pénzügyi instrumentumok létesítendők:

a) Iparbank, legalább 200.000 font alaptőkével.

b) Iparfejlesztő alap, nemzetgazdaságilag fontos üzemek létesítéséhez szükséges kölcsönök kibocsátására.

c) Egy ipari hitelalap az exportipar hiteltámogatására és az export finanszírozására.

d) Export prémium alap.

e) Háziipari alap.

f) Garancia alap azokért a kötelezvényekért, amelyeket az Iparbank és más szervezetek az ipar fejlesztése érdekében kibocsájtottak. Így ezek az ipari obligációk értékpapírokká lesznek, amelyek, mint az investíció eszközei, az egész zsidó gazdasági világban a legteljesebb bizalmat élvezik. A galut országainak tőkeerős zsidósága e kötelezvények felvásárlásával messzemenően tudja támogatni Erec Jisrael iparjának fejlődését.

A ZSIDÓ TENGERI GAZDÁLKODÁS (SEEWIRTSCHAFT)

problémáját Mayerovicz fejtette ki a bizottság előtt.

Palesztina 180 km. hosszú tengerparttal rendelkezik, amelynek ma már több, mint egyharmad része zsidó birtok. Több kolónia közvetlen a tengerparton fekszik, városok épültek a tenger mellett. A jisuv eddig még nem gondolt arra, hogy a tenger sok ezer zsidó családnak nyújthat életlehetőséget és hogy a zsidó munkának a tengert is meg kell hódítani.

1936-ban Jaffában és Haifában alig 100 zsidó kikötőmunkás dolgozott, azok is zsidó exportőröknél. Ma több mint 2000 dolgozik Tel Aviv és Haifa kikötőiben. A

tengerrel kapcsolatos munkaágak meghódításának úgy gazdasági, mint politikai és biztonsági szempontból végtelenül fontos szerepe van. Ma már szétromboltuk azt a legendát, hogy a zsidók nem tudnak tengeri munkát végezni. Tel Aviv kikötőjében a munkát kizárólag zsidók végzik. Haifában a kikötőmunkások 50 százaléka zsidó. Ennek köszönhető, hogy a zavargások idején sohasem volt fennakadás a haifai kikötő munkájában. A zsidó kikötőmunkások kiképzése állandóan folyamatban van. Jelenleg is 500 zsidó fiatal tanul a különféle szervezetek, Hanoél, Makabbi, Zebulon kurzusain. Megalapították az első zsidó tengerészeti főiskolát is.

A zsidó hajózás már az 1938-as évben megtette első kísérleteit. A zsidó magántőke, sajnos, nem érdeklődik még ezen a területen. Palesztina évente két millió fontot ad ki utas- és teheráru fuvarra. Ebből az ültetvényesek maguk több, mint egy milliót fizettek idegen hajóstársaságoknak. Addig nem is nyerhetjük meg a magántőkét e gazdasági ág számára, amíg a Jewish Agency nem tesz e téren kezdeményező lépéseket.

A zsidó halászat gazdaságunknak ugyancsak elhanyagolt ágát képezte. Csak a múlt évben történtek kísérletek a halászattal a Kineret és Hule tavon és a tengerparton. Olasz és jugoszláv instruktorok segítségével, két éves munkával, 30 zsidó fiataalt sikerült a halászattal tökéletesen megismertetni. A feladat: a tengerpartot teleszórni zsidó halászfalvakkal. Az első lépések ebben az irányban már meg is történtek.

Ugyancsak fontos gazdasági, de politikai szempontból is, hogy Tel Aviv kikötőjét annyira megnagyobbítsuk, hogy az egész zsidó export és import ezen keresztül bonyolódhassék le.

A MUNKAÜGYI BIZOTTSÁG JELENTÉSE.

A munkaügyi bizottság előtt Jichak Grünbaum referált a helyzetről.

Igen nagy jelentősége van annak az egyezménynek, amelyet a különféle munkásszervezetek között sikerült létrehozni közös munkaelosztó hivatal felállítása ügyében. Az előkészítő bizottságban a Klal B munkásszervezete is részt vesz.

Sok jogos panaszra adott alkalmat az a körülmény, hogy az executivának mindeddig nem sikerült az ipari munkások részére külön munkahivatalt felállítani. E panaszokra csak azt felelhetjük, hogy nem lehet mindent egyszerre megvalósítani. A mezőgazdasági munkások kérdésének megoldása létkérdés volt. Az executiva elhatározta, hogy a kongresszus után az ipari munkások részére felállítja a munkaelosztó hivatalokat. Ennek az alapfeltétele, hogy a szakszervezetek a mai formájukban fennmaradjanak.

Igen fontos a sorrend kérdése a munkaelosztásnál. Itt az az alapelv érvényesült, hogy ha kevés a munka, akkor úgy kell elosztani, hogy minden munkáskéz dolgozhasson. Ebben a tekintetben sikerült olyan helyzetet teremteni Erec Jiszraelben, amely példa nélkül áll az egész világon. Erec Jiszraelben lehetetlen, hogy egy munkás hat napot dolgozzon egy héten, mikor a másik munka nélkül van.

Minden szerencsétlenségben van valami jó is. A zavargások éveiben a narancsültetvények megvalósították a 100 százalékos zsidó munka követelését. Remélhetőleg sikerülni fog a Hitachduth Haikarimmal (ültetvényesek szövetsége) olyan meg-

állapodást kötni, hogy a munkásfelvételt csakis a felállítandó munkáshivatalok által fogják eszközölni. A tárgyalások ebben a kérdésben előrehaladott stádiumban vannak.

A munkabérek kérdésének rendezése az ültetvényeken igen nagy nehézségekbe ütközik. Döntőbírótság bevezetése a mai körülmények között lehetetlen. A kongresszus hiába hozna ilyen határozatokat, mert az államhatalom nélkül ezek keresztülvitele nem lehetséges. Az executiva munkaügyi hivatalának sok esetben sikerült olyan döntést kieszközölni, amely mindkét felet kielégítette.

A szociális tevékenység kérdésére áttérve, rámutatott a munkanélküliség jelenségére, amely az utolsó években mind érezhetőbbé vált. Ennek legfőbb oka az építkezés erős csökkenésében keresendő. A konjunktúra éveiben a munkások 40 százaléka dolgozott építkezésnél. A munkanélküliséget jelentősen csökkentette az a körülmény, hogy az ültetvényeken az utóbbi években csak zsidó munkást alkalmaztak, továbbá az executiva közmunkáin is sok munkáskéz nyert alkalmazást. Az ország militarizálása, katonai barakok, védőművek létesítése az illegális alijah embereit is munkához juttatta. Sokat jelentett e téren a munkanélküli segély bevezetése, amely mint sok más hatalmas intézmény megteremtése, a Hisztadruth Haovdim érdeme. A munkanélküli segélyalapot az executiva és a waad leumi is támogatja, egyelőre csak kisebb szubvenciókkal.

A beszámoló végén Jichak Grünbaum olcsó munkáslakások építésének szükségességéről beszélt, majd a munkaügyi hivatal budget-jét ismertette. A munkaügyi hivatal utolsó két évi kiadásai elérték a 100.000 fontot. A jövőben a budget-et sikerülni fog 45—50.000 fontra leszállítani.

A TÖBBI BIZOTTSÁG MUNKÁJÁRÓL

nem jelent meg részletes jelentés. Az organizációs bizottság munkáját a fontosabb organizációs határozatok rovatában ismertettük. Szó volt még alijah, hachsarah, ifjúsági, kulturális és propaganda kérdésekről. A kongresszus utolsó napjain már nem volt lehetőség komoly munkát végezni. A bizottságok sietve befejezték működésüket és a fontosabb kérdéseket az executiva, illetve az Actions Comitee hatáskörébe utalták.

A KONGRESSZUS FONTOSABB HATÁROZATAI.

AZ EXECUTIVA MEGVÁLASZTÁSA.

A kongresszus utolsó napjain a közvetlenül küszöbön álló háború ideges hangulata már erőt vett a delegátusokon. Meg kellett rövidíteni a politikai vitát is, a bizottságoknak is sietniök kellett jelentéseik és határozataik elkészítésével.

Az új executiva megalakítását Chaim Weizmannra és Ben Gurionra bízták, ami annyit jelent, hogy a régi vezetőség marad a helyén. Az Actions Comitee felhatalmazást kapott a kongresszustól, hogy azon esetben, ha a pártok ezt kívánják, kibővítsék az executivát.

POLITIKAI REZOLUCIÓK.

Az első pontban a kongresszus a Fehér Könyvet, mint a mandatarius hatalom új politikáját, élesen visszautasítja és felhívja az angol kormány figyelmét arra, hogy ez az út csak fokozza az arab és zsidó, de a zsidó—angol és arab—angol ellentéteket is. A Fehér Könyv politikája nélkülöz minden jogi és erkölcsi alapot. A zsidó népnek történelmi joga van Palesztinához, amelyről soha nem mondott le elűzetése óta. Ezt a jogot a világ államai elismerték. A zsidó nép soha nem fogja tudomásul venni, hogy a zsidó nemzeti otthon arabok uralma alá kerüljön, hogy a zsidó bevándorlás megszűnjön, hogy a zsidó földvásárlást lehetetlenné tegyék, hogy a zsidó lakosság emiatt kisebbséggé váljon és gettóba legyen szorítva történelmi hazájában.

Élesen tiltakozik a kongresszus az angol kormány új bevándorlási politikája ellen, amely éles megtagadása a mandátumból eredő azon kötelezettségének, hogy a zsidók bevándorlását megkönnyítsék. Nemcsak az európai zsidóság mai helyzete, de a palesztinai gazdaságnak is alapvető érdeke a bevándorlás nagyméretű fokozása.

Élesen tiltakozik a kongresszus az angol kormány új földpolitikája ellen, mely ellene szól a mandátumból eredő azon kötelezettségének, hogy a zsidók sűrű letelepedését elő kell segíteni. A földvásárlás megtiltása ellene szól az arab és zsidó lakosság érdekeinek, az ország mezőgazdaságának. Az ország gazdasági fejlődése teljesen megbénul, ha Palesztina ma még hatalmas terméketlen területei megműveletlenek maradnak.

Hangsúlyozza a kongresszus, hogy a mandatarius hatalom a mandátum kötelezettségeit az egész zsidó néppel szemben vállalta. „A zsidó nép és Palesztina közötti szent kötelék nem téphető szét. Semmi sem fogja a zsidó népet megakadályozni abban, hogy folytassa nemzeti otthonának felépítését”.

A politikai rezolúciók második pontja tiltakozik a bevándorlás hat hónapos betiltása ellen.

A harmadik pont köszönetet mond azon angol képviselőknek és az angol pártok vezető tagjainak, akik a Fehér Könyv parlamenti vitájában a zsidóság érdekeinek védelmére keltek. Ez a határozat az angol néphez szól, hogy tartsák tiszteltben az ígérek szentségét és a Balfour deklarációt.

A negyedik pont örömmel üdvözli a Népszövetség mandátumbizottságának határozatát, amely megállapítja, hogy az angol kormánynak a Fehér Könyvben lefektetett politikája ellentétben áll a mandátumból eredő kötelezettségeinek.

A kongresszus plémuma elhatározta, hogy manifesztumot bocsájt ki a világ összes népeihez, amelyben felszólítja őket, hogy tiltakozzanak a zsidó nép ellen elkövetett árulás és igazságtalanság ellen és ne engedjék, hogy az angol kormány kiforgassa és megtagadja azon kötelezettségeinek teljesítését, amelyet 52 nemzet aláírása szentesített.

A KOLONIZÁCIÓS BIZOTTSÁG REZOLÚCIÓI.

A mezőgazdasági kolonizáció gazdasági megalapozására és fejlesztésére a kongresszus elhatározta: *a)* új hitelek felvételét a kolóniák kereteinek kiszélesítésére és az új telepek felvétele által létrejött adósságok konvertálására, *b)* a nyilván-

nos hitelintézeteknél a kamatláb leszállítása, *c*) a Toceret Haarec (Hazai ipar) Szövetség mezőgazdasági osztályának támogatását, *d*) a mezőgazdasági termékek elhelyezésének és exportjának elősegítését.

A kongresszus felhívja az executiva figyelmét a citrusfélékre kivetett angol vámok megszüntetésének fontosságára.

A kongresszus örömmel üdvözli a PICA aktív bekapcsolódását a palesztinai kolonizációs munkába, részvételét az új telepek felállításában.

A kongresszus tudomásul veszi a kolonizációs ügyosztály jelentését és kétéves tervét a munkás- és középosztály kolonizációjára vonatkozólag. Ez a kétéves terv magába foglalja: *a*) további chaluctelepek létesítését, *b*) a zavargások ideje alatt felállított 50 új kolonión a telepítési tevékenység folytatását, *c*) a hegyi és partvidéki kolonizáció előmozdítását, *d*) a jeruzsálemkörnyéki telepek szaporítását és kiépítését.

AZ IPARÜGYI BIZOTTSÁG REZOLUCIÓI.

Az ipar- és kereskedelemügyi bizottság javaslatára a kongresszus elhatározza:

1. A Toceret Haarec Szövetség munkájának fokozását.
2. Külkereskedelmi hivatalok felállítását a fontosabb európai országokban.
3. A palesztinai importot ellenőrző és irányító hivatal létesítését.
4. Tanácsadó kereskedelmi és ipari bizottság létesítését.
5. Iparbank felállítását.

A MUNKAÜGYI BIZOTTSÁG REZOLUCIÓI.

A kongresszus örömmel üdvözli a 100 százalékos zsidó munkát az ültetvényeken és felhívja a Hitachduth Haikarimot (Nagybirtokosok Szövetsége) ennek megőrzésére.

A kongresszus üdvözli a tengeri ügyosztályt felállításának alkalmával és elhatározza nemzeti társaság létesítését a tengerészet támogatására.

A kongresszus felhívja az executiva figyelmét a zsidó aviatika fejlesztésének fontosságára.

A kongresszus felhívást intéz a jisuv intézményeihez, hogy támogassa a Hisztadruth Haovdimot és az executivát a munkanélküli alap kiépítésében.

A kongresszus elhatározza egységes munkahivatal felállítását.

PÉNZÜGYI REZOLUCIÓK.

A Fehér Könyv elleni harc megvalósítására a kongresszus 720.000 fontos költségvetést szavazott meg. Ebből 80.000 font jut a Hagana kiépítésére és felfegyverzésére, 100.000 font pedig a bevándorlók munkábaállítására. A kongresszus elhatározta, hogy amennyiben az alapok bevételei meghaladják a 700.000 fontot, a többletet elsősorban az önvédelem és a bevándorlás fokozásának céljaira fordítsák.

ORGANIZÁCIÓS HATÁROZATOK.

A kongresszuson elfogadott organizációs reformok között legnagyobb jelentőségű az *évi sekel* bevezetése volt. Mint ismeretes, ezideig szavazati joga volt azoknak is, akik a sekelt csak a kongresszus évében váltották meg. Ez természetesen sok visszaélésre adott alkalmat, mert ezáltal nagy tömegekben járultak az urnához olyanok, akiknek fogalmuk sem volt a cionista politika alapvonalairól. Ez a reform ugyan még nem fogja teljes mértékben megszüntetni a sekellel való visszaéléseket, de jelentős mértékben teszi lehetetlenné, hogy olyanok szóljanak bele a cionista politikába, akik ahhoz nem értenek.

Az évi sekel terjesztése igen nagy erőfeszítéseket fog követelni a mozgalmaktól. Az Erec Jisrael Haovedet delegátusai javasolták, hogy abban az évben, amelyben nincs világgongresszus, a sekellel az egyes országok válasszák meg saját képviselőiket, hogy ilyen módon biztosítsák az országos szervezetek demokratikus felépítését. Sajnos, ez a javaslat nem került ilyen formában elfogadásra. A kongresszus csupán újból utasította az Actions Comiteet, hogy igyekezzék megvalósítani a Territorialverbandra vonatkozó javaslatait.

Az évi sekel bevezetése csökkenteni fogja a delegátusok számát, amelyet az elkövetkező kongresszusokra háromszázban maximáltak.

Igen éles harc folyt az Erec Jisrael-i delegátusok választási kulcsszámának megállapítása körül. Ismeretes, hogy Erec Jisraelban a galuti kulcsszám fele volt szükséges egy delegátus megválasztásához. A jisuv ezen előjoga azon az elgondoláson alapult, hogy végeredményben a palesztinaiak hivatottak elsősorban saját sorsukról határozni. Kongresszusról-kongresszusra megisméltődött a harc az ellenzék részéről, hogy a palesztinai delegáció ezen előjogát megsemmisítsék. Végeredményben most sem sikerült a kérdést az ellenzék kívánságainak megfelelően dűlőre juttatni. Mivel a kongresszus nem tudott egységes álláspontot kialakítani, a kérdés eldöntését az Actions Comitee hatáskörébe utalták.

A kongresszusok választási technikájában és egyéb kisebb jelentőségű kérdésekben történtek még apróbb változások.

ZÁRSZÓ

Véget ért a XXI. cionista világkongresszus. Huszonegyedszer ült össze az épülő zsidó állam parlamentje, hogy megvitassa azokat a problémákat, amelyek a zsidóság és a cionista építőmunka mai helyzetében felmerültek.

A zsidó nép egyéb megnyilvánulásai különféle szervezeteik kongresszusa alkalmával, az üldözött és szétszórt zsidóság fájdalmát és panaszait szokták világgá küldeni. Ezeken a kongresszusokon a delegátusok egy elaggott és pusztuló nép számára esengtek irgalomért és türelemért az emberiesség nevében. Filantrop értekezletek voltak ezek, a napjainkban lefolyt eviani és hasonló menekültügyi értekezletek mintájára, ahol a zsidó nép képviselői alamizsnáért könyörögtek.

A cionista világkongresszusokon egy más zsidóság jelenik meg a világ előtt. Egy újjászületett népnek és új országnak a megteremtői és továbbvivői gyűlnek itt össze, hogy állást foglaljanak a zsidóság helyzetéhez és kijelöljék a további utakat. Bátor és kemény nemzedéket látunk a fórumon, akik megtanulták, hogy az élet joga az erőseké és küzdőképeseké; akik tudják, hogy minden, amit birunk, nem az alamizsna bőségéből és a hatalmasok kegyéből, de a teremtő és hódító munka nyomán fakadt; akik többé nem felejtik el, hogy az emberiség koncertjében a követelés hangja messzebb zúg a gyengék panaszánál.

Amit a cionista mozgalom a szétszórt, egységes cél és akaratnélküli zsidóságból teremtett, az az emberi történelem egyik legragyogóbb jelensége. Csak ma, amikor a hatalmas államok is csupán a törvény és erő parancsával tartják össze népüket, tudjuk a maga teljességében értékelni azt, amit a cionista világszervezet Erec Jisraelben alkotott.

A feladatok szokatlanul nehezek és kemények voltak. 42 évvel ezelőtt Ercs Jisrael pusztaság és mocsár volt és a chaluci újjáépítés szolgálatában nem állottak kirendelt légiók és munkatáborok, a chalucok munkáját nem biztosította semmilyen államapparátus adóprése és hatalma, sőt éppen jórészt ezek ellen kellett a küzdelmet megvívni, ellenséges környezetben és tiltó törvények közepette.

Az eredmény pedig — ma már mindenki előtt nyilvánvaló — a cionizmus prognózisát és célkitűzéseit igazolja. Nemcsak új ország, de új nép is teremtődött a zsidó újjáéledésnek e küzdelmes 42 éve alatt. A gettók szűk és sötét utcáiból és Nyugat zsidótlan veszendő környezetéből egyaránt megtalálták az utat a Föld felé, amelyből az új zsidó élet kivirágzott. Virágai között ott találjuk a galut Babele után a feléledt héber nyelvet, a galut vézna és görnyedt zsidója után, az öntudatos zsidó-paraszt alakját és végül, de talán mindezek felett az új zsidó fiatalság ország-építő és munkahódító akaratát és teremtő erejét. Ez a teremtő erő egyfelől a Haganah, a zsidó nép önvédelmi szervezetének megteremtésével, másfelől a kibbucok létesítésével, az új héber dalok, versek, zene, irodalom kifejlesztésével, az új zsidó életforma csodás megnyilvánulásait alkotta meg és fejleszti tovább.

A legtöbb azonban, amit a cionizmus elért, olyasvalami, ami nem mérhető sem a számok adataival, sem a kultúra fokmérőjével. Valami, amit csak akkor érzünk és látunk meg, ha szerte a világon, Varsótól New-Yorkig bepillantunk a zsidó ifjúság lelkébe és az élénk táruló képet összehasonlítjuk azzal, amit a zsidó ifjúság néhány évtizeddel ezelőtt mutatott.

Mit találunk ma ezekben a lelkekben?

A zsidó élet akarását: azt a felfedezést és újjongó örömet, hogy érdemes, sőt egyedül zsidóul érdemes élni. Ezt az érzést pedig nem tudja elfojtani sem ököl, sem gáncs, sem pusztulás. A galut áldozatai értelmetlenül pusztultak el fanatikus hitükkel, de a megtalált új zsidó élet örömét semmi sem tudja elvenni tőlünk. Ez az öröm, amely átsugárzik a gyász és terror fekete napjain, ennek az újjongása túlharsozja a gyűjtőtáborok sikolyát és fénye megvilágítja az utat, amely a nép megváltása felé vezet.

Hol fakad ennek az örömnek a forrása, kik ez új felismerés hordozói? A galuti zsidó ifjúsági mozgalmak, akik életükkel és törekvéseikkel a népi újjáéledés pionirjai. Ők azok, akik az élen haladnak mind a felismerésben, mind a megvalósításban. Akik hirdetik a chalciutot és átrétegeződést a galutban és építik az éjszakákban a Chanitákat, Tel-Amal-okat, Negba-kat az Országban. Ők a cionizmus valóságos irányítói és bennük valósul meg és jut kifejezésre az az igazság, hogy a cionizmus nemcsak megváltja, de meg is ifjítja a galut szenvedéssel teli évszázadaiban elaggott zsidó népet.

Nehéz megpróbáltatások korszaka következik most a cionista építőmunkában is. A galutban már áll a harc, történelmi erők csaptak össze, de tudjuk, az utolsó

42 évben magunk is megtanultuk, hogy bármi is lesz e harc kimenetele, csak azok a népek vannak pusztulásra ítélve, amelyek elvesztették hitüket és bizalmukat jövő sorsukban és saját erőikben. Ezt a belső hitet és bizalmat adta vissza a cionizmus a zsidóságnak és ezen kongresszuson, amelynek jelvénye az esküre emelt kar volt, fogadalmat tett arra, hogy megőrzi ezt a hitet, bármilyen megpróbáltatások is következzenek el.

TARTALOMMUTATÓ.

1. Bevezető	3
2. A zsidóság világhelyzete a XXI. cionista világkongresszus idején ..	7
3. A cionista mozgalom helyzete a XXI. világkongresszus idején	8
A palesztinai zsidó kolonizáció jelentősége	8
Az angol politika útjai. A felosztási terv. A Fehér Könyv ..	9
A pártok megjelenése a kongresszuson	10
4. A XXI. cionista világkongresszus lefolyása	12
5. A politikai vita	13
1. A weizmanni koncepció	13
2. A revizionisták harci programja	14
3. Az Erec Jisrael Haovedet munkaprogramja	15
A Kibbuc Arci állásfoglalása	17
A Poalej Cijon Szmol megjelenése a kongresszuson	18
A politikai vita összegezése	18
6. A kongresszus bizottságainak munkája	19
A kolonizációs bizottság jelentése	19
A pénzügyi bizottság jelentése	19
Ipar- és kereskedelemügyi bizottság jelentése	20
A zsidó tengeri gazdálkodás (Seewirtschaft)	21
A munkaügyi bizottság jelentése	22
A többi bizottság munkájáról	23
7. A kongresszus fontosabb határozatai	23
Az executiva megválasztása	23
Politikai rezolúciók	24
A kolonizációs bizottság rezolúciói	24
Az iparügyi bizottság rezolúciói	25
A munkaügyi bizottság rezolúciói	25
Pénzügyi rezolúciók	25
Organizációs határozatok	26
8. Zárszó	27